

## Gazete Haberlerinde Okul Müdürü Temsilleri

Mustafa CİN<sup>1</sup>

Ali Faruk YAYLACI<sup>2</sup>

### Özet

Bu araştırmada, gazete haberlerinde okul müdürlerinin nasıl temsil edildikleri ve bu temsillerin nasıl algılandığı sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmada beş farklı gazetenin internet arşivlerinden yararlanılarak, 2015-2020 yıllarında paylaşılan ve okul müdürlerinin konu edildiği haberler incelenmiştir. Çalışma grubuna seçilen haberler sırasıyla, kodlama ve eleştirel söylem analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Analiz sonuçları, alanyazındaki konuya ilişkin araştırmalar ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Araştırma bulguları, gazete haberlerinin yoğunlukla olayların gelişim süreçlerinin ve arka planlarının dikkate alınmadığı, habere konu olan olayların dramatize edilerek, olay haber biçiminde betimlendikleri belirlenmiştir. Bulgular, haberlerde yoğunlukla şiddet içerikli olayların işlendiğine ve bu haberlerde müdürlerin, tacizci, dayakçı gibi olumsuz nitelendirmelerle temsil edildiğine işaret etmektedir. Haberlerde tercih edilen görseller incelendiğinde, okul müdürlerinin temsilinde yoğunlukla takım elbise, çalışma masası ve kalem metaforları kullanılarak, çalışkan, güvenilir, uzman ve itibarlı bir meslek çerçevesi çizildiği söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre haberlerde, toplumsal hafızada kabul gören hizmetkâr ve paternalist lider tipine uygun bir ideal okul müdürü kimliğinin inşa edildiği görülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Eğitim, gazeteler, iletişim, medya temsili, okul yönetimi.

## Representations of School Managers in Newspaper News

### Abstract

In this study, answers were sought to the questions of how school managers are represented in newspaper news and how these representations are perceived. In the study, using the internet archives of five different newspapers, the news shared in 2015-2020 and about school managers were examined. The news selected for the study group were examined using respectively coding and critical discourse analysis methods. The analysis results were interpreted in relation to the research on the subject in the literature. Research findings indicate that newspaper news mostly do not take into account the development processes and backgrounds of the events and that the events subject to the news are dramatized and described in the form of event news. The findings indicate that violent events are mostly covered in the news and school managers are represented with negative descriptions such as harassers and beaters. When the visuals preferred in the news are examined, it can be said that school managers are represented as a hard-working, reliable, expert

<sup>1</sup> Mustafa CİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomi ve Planlaması Anabilim Dalı, [mustafa\\_cin@hotmail.com.tr](mailto:mustafa_cin@hotmail.com.tr), ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1949-6600>

<sup>2</sup> Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomi ve Planlaması Anabilim Dalı, [ali.yaylaci@dpu.edu.tr](mailto:ali.yaylaci@dpu.edu.tr), ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4459-3410>

and reputable profession by mostly using the metaphors of suits, desks and pens. According to the results of the research, it is seen that an ideal school manager identity is constructed in accordance with the servant and paternalist leader type accepted in the social memory.

**Keywords:** Education, communication, media representation, newspapers, school management.

### Giriş

Eğitim, toplumun ihtiyaç ve taleplerindeki değişimleri yakından takip etmek ve bu değişimlere uyum sağlamak zorundadır (Avcı, 1989). Bu durum Bursalıoğlu'nun (2000) ifadesiyle, okul müdürlerinin bir örgüt mühendisi kadar sosyal mühendis olmalarını da gerektirir. Çevresindeki bütün formal ve informal örgütleri doğrudan etkileyen okul, hiçbir toplumun göz ardı edemeyeceği kadar önemli bir eğitim kurumudur (Bursalıoğlu, 1987). Toplumun her bir üyesi bir şekilde, eğitim kurumlarının ortaya koyduğu ürün ve hizmetlerle ilgilidir. Okullarda gerçekleştirilen her türlü faaliyetler ve alınan kararlar, içinde bulunduğu toplumdaki etkilediği gibi, toplumsal hayatı da doğrudan etkilemektedir. Tan'ın (2002) vurguladığı üzere toplum, en önemli kamu girişimi olan okullara kaynak sağlar. Okullar ise bu kaynakları eğitim yoluyla işleyip birer ürüne dönüştürerek, topluma geri sunarlar. Buradan hareketle, okulların sunduğu hizmetin bir alıcısı olarak toplumun ilgisi, okulların üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu nedenle, insanlar, okullar hakkında sürekli bilgi edinme ihtiyacı duyarlar ve toplumun bu ihtiyacını da medya sağlamaktadır (Aktaran Akbaba Altun ve Kirkit, 2005). Medyaya yansıyan okullarla ilgili haber, duyuru veya bilgiler, toplumun büyük ölçüde ilgisini çekmektedir. Bu durum, eğitim kurumlarına ilişkin bilgi, olay ve gelişmelerin haberleştirildiği kitle iletişim araçlarının önemini oldukça artırmıştır. McCaughey'e (1947) göre, okul ile ilgili haberler gerçek bir ihtiyaç niteliğindedir. Okul ile ilgili haberler, toplum ile okul arasındaki ilişkilerin anlaşılması için önemlidir. Okul ile ilgili haberlerin yetersizliği muhtemelen, eğitime karşı sık sık gösterilen ilgisizliğin ve kayıtsızlığın da sebebi olabilmektedir. Bu nedenle toplumsal anlamda, eğitime yönelik olumlu ve destekleyici bir anlayışın geliştirilebilmesi için, okulun ve okul yönetiminin medyada nasıl konu edildiği önem kazanmaktadır.

Okul müdürleri ile ilgili haberler, toplumun dikkatini çekmekle birlikte, toplumun okul müdürleri üzerindeki algılarını da önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Bu durum okul müdürlerinin toplum içindeki kendine özel ve prestijli konumuyla ilgilidir. Mills'e (1963) göre, prestij gücün gölgesidir. Güç yapısının üyeleri, buldukları makamlar ve verebildikleri kararlar dolayısıyla meşhurdur. Meşhur olmalarının nedeni prestijli olmaları, prestijli olmalarının nedeni de güçlü bulunmaları veya sanılmalarıdır (aktaran Bursalıoğlu, 2015). Kamuoyunun nezdinde, okul müdürleri okul içinde kanunları uygulayan ve önemli kararlar alan güçlü kişilerdir. Bu güç okul

müdürlerini itibarlı kılar ve bu itibar ise onları meşhur eder. Bu açılarından, okul müdürleri hakkında toplumsal algı, genel anlamda olumlu yöndedir. Ancak bu algı medya aracılığıyla değiştirilebilir veya yönlendirilebilir. Medya bireylerin bilgi, kanaat, tutum, duygu ve davranışları üzerinde büyük oranda bir etkileme gücüne sahiptir. Medya verdiği mesajlar ve kullandığı simgeler ile toplumsal algıları değiştirip dönüştürebilir, haberi önemsizleştirebilir veya kuvvetlendirebilir, toplumun değer, inanç ve davranış biçimlerine yön vererek onların belli bir yöne, duygu veya düşünceye evrilmesini sağlayabilir (Barrett ve Braham, 1995 aktaran Arslan, 2004; Mora 2008; Terkan, 2003). Eskiden okul müdürü dendiğinde, bireylerin zihninde okulun sadece yönetim-denetiminden ve disiplininden sorumlu olan otoriter bir figür canlanmaktaydı. Ancak günümüzde okul müdürleri, eğitim sürecinde kalite ve başarının artırılması için ana karakter olarak görülmektedir (Aksoyalp, 2010). Okul müdürü, artık yönettiği kurumda bir lider olarak algılanmaktadır (Çınkır ve Kuru Çetin, 2010). Okul müdürlerine ilişkin algılardaki bu değişimde, medyanın da önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

Okul müdürleri, dördüncü kuvvet olarak isimlendirilen yazılı ve görsel medyada, haberlere sürekli konu olabilmektedirler. Çoğu zaman doğruluktan uzak olan bu haberler, okul müdürlerinin performanslarını önemli ölçüde etkilemektedir (Dere, 2007). Bu durum, medyada okul müdürlerinin nasıl sunuldukları ve toplumun okul müdürlerine ilişkin algılarını nasıl etkiledikleri sorusunu gündeme getirmektedir. Ancak alanyazın incelendiğinde, gazete haberlerinde okul müdürlerinin temsiline, imajına ve kamuoyunun bu haberlere yönelik algılarına ilişkin bilimsel araştırmaların yeterli olmadığı görülmektedir.

Medyanın, bilgileri, fikirleri, davranış ve algıları manipüle ederek, kitleleri harekete geçirme ve dönüştürme gücü eğitim yönetimi bağlamında dikkate alındığında, okul müdürlerinin medyada nasıl temsil edildikleri ve kamuoyu-medya ilişkisi açısından, bu temsillerin okul paydaşları tarafından nasıl yorumlandıkları sorusu önem kazanmaktadır. Medyanın toplum üzerinde ne kadar etkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda, gazete haberlerinde okul müdürlerinin nasıl temsil edildiğinin araştırılması ve bu temsillerin okul paydaşlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi, okul müdürleri hakkındaki algı ve anlayışların daha iyi analiz edilmesini sağlayacağı düşünülebilir. Medyada okul müdürü temsillerinin ortaya konulması, okul yönetimi alanında gerçekleştirilen araştırmalara katkıda bulunacağı gibi, eğitim ve okul yöneticisi yetiştirme politikalarını da etkilemesi beklenebilir. Bu noktada haberlerde okul müdürlerinin olumlu ya da olumsuz temsili, toplumun okula dönük tutum ve beklentilerini yönlendirip dönüştürebileceği gibi, okul müdürlerinin ise iş motivasyonunu ve örgüte olan bağlılığını da

---

---

etkileyebilecektir. Aynı zamanda bu temsillerin okul müdürleri için birer dönüt anlamı taşıması nedeniyle, müdürlerin eylem ve tutumlarının medya temsilleri bağlamında değerlendirebilmelerine katkı sağlayabilecektir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, okul müdürlerinin gazete haberlerindeki temsillerini inceleyebilmektir. Bu amaç doğrultusunda; okul müdürleri hakkında gazetelerde çıkan haberlerin genel özellikleri, haberlerdeki okul müdürü temsillerinde kullanılan söylem, söylemin arka planında yer alan düşünceler açısından özellikleri irdelenmiştir.

## Yöntem

Medyada okul müdürlerinin nasıl temsil edildiklerinin ortaya çıkarılması amacı doğrultusunda bu makale, nitel bir araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırmada incelenen gazete haberleri çalışmanın amacına bağlı olarak, amaçlı örneklem yoluyla belirlenmiştir. 1995-2020 yılları arasında gazete haberleri üzerine gerçekleştirilen araştırmalar ve makaleler taranmış ve araştırmalara dâhil edilen ulusal gazetelerin incelenme sayıları belirlenmiştir. Literatür taramasında elde edilen verilere göre medya içerik analizi araştırmalarında, 51 farklı gazete toplam 713 kez incelenmiştir. Araştırmalara genel ortalamanın üzerinde dâhil edilen (14 kez ve üzeri) gazetelerden, hala yayımına devam eden, Hürriyet, Cumhuriyet, Sabah, Yeni Şafak, Sözcü, Milliyet, Posta, Habertürk ve Türkiye gazeteleri ön çalışma grubuna seçilmişlerdir. Ön çalışma grubundaki gazetelerin, 15 Mayıs 2020 tarihi itibarıyla son üç ayın haftalık tirajları, “gazetetirajları.com.”, “gazeteciler.com.” ve “medyadaradar.com.” adreslerinden incelenmiştir. Ardından gazetelerin internet arşivlerine “okul müdürü” anahtar kelimesi yazılarak, arama motorları test edilmiştir. Eldeki veriler ışığında, ön gruba seçilen gazetelerin haftalık tirajları, sağlıklı işleyen ve kolay ulaşılabilir olan internet arşivleri ile gazetelerin sahiplik yapıları ve dünya görüşleri göz önünde bulundurularak (Işık, 2006; Kara, 2011; Özonat, 2015; Saltoğlu, 2019; Vona Kurt, 2018; Yıldız, 2019), Hürriyet, Sözcü, Sabah, Habertürk ve Türkiye araştırmanın çalışma grubuna seçilmiştir. Bu gazetelere ilişkin betimleyici bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

**Tablo 1**

### *Araştırma Grubuna Seçilen Gazetelerin Künyeleri*

Sıra No	Gazete Adı	Kurumu	Sloganı	Dünya Görüşü	Haftalık Tiraj	Araştırmalara Seçilme Yüzdesi
1	Sabah	Çalık Holding	Türkiye’nin en iyi gazetesi	Sağ eğilimli	223,294	11,6

**Tablo 1 (devamı)**

*Araştırma Grubuna Seçilen Gazetelerin Künyeleri*

Sıra No	Gazete Adı	Kurumu	Sloganı	Dünya Görüşü	Haftalık Tiraj	Araştırmalara Seçilme Yüzdesi
2	Hürriyet	Demirören Holding	Türkiye Türklerindir	Ulusalıcı	196,677	19,6
3	Sözcü	Doğan Holding	Cumhuriyet'in Gözcüsü"	Sol eğilimli	190,335	5,3
4	Türkiye	İhlas Holding	-	Sağ eğilimli	130,242	1,9
5	Habertürk	Ciner Holding	Türkiye'nin gelmiş geçmiş tek değişik gazetesi	Merkez	-	2,9

Araştırmada veriler çalışma grubunda yer alan haberler belirlenen gazetelerin arşivlerinin taranması yoluyla toplanmıştır. Gazete arşivlerinden seçilen haberler yeniden gözden geçirilerek, aynı gazetede birden fazla paylaşıldığı tespit edilen ve ulusal olmayan haberler elenmiştir. Elde edilen toplam 402 adet haber, elektronik ortamda yayımlandığı gazeteye ve yıla göre kaydedilmiştir.

Bilgin'e (2014) göre, içerik analizinde, incelenen konuya bağlı olarak çeşitli teknikler kullanılır. Van Dijk'e (1993) göre ise, söylem analizi tek bir teori sunmaz. Sürekli tartışmalara, hedef ve amaçlarda değişikliklere ve yeniliğe de imkân tanıyan heterojen bir ekol olarak tanımlanabilir (aktaran Çakmak ve Bilişli, 2019). Buradan hareketle okul müdürlerini konu alan gazete haberlerinin içerik analizi; kodlama yöntemi ile nicel verilerin elde edilmesi ve haberlerin kategorize edilerek temsil niteliklerinin belirlenmesi ve eleştirel söylem analizi tekniği ile haberlerin söylemsel çözümlemesi bağlamında iki boyutta gerçekleştirilmiştir. Van Dijk'in (2003 aktaran Özer, 2011) ortaya koyduğu, makro ve mikro yapılar temele alınarak haberlerdeki söylem; a) Makro Yapı: tematik yapı (başlıklar, haber girişi, fotoğraf), şematik yapı (yorum); b) Mikro Yapı: sentaktik çözümleme, kelime seçimleri ve haber retorik boyutlarıyla ele alınmıştır.

### **Bulgular**

Bulgular, "okul müdürleri hakkında gazetelerde çıkan haberlerin genel özellikleri" ile "okul müdürü temsillerinin söylemi" ve "haberlerdeki okul müdürü temsillerine ilişkin söylemin arka planı" boyutlarında verilmiştir.

### Haberlerin Genel Özellikleri

1 Ocak 2015–31 Aralık 2020 tarihleri arasında, okul müdürlerini konu edinen toplam 401 haber yayımlandığı belirlenmiştir. Buna göre, 118 haber Sabah Gazetesinde, 84 haber Hürriyet Gazetesinde, 83 haber Habertürk Gazetesinde, 70 haber Sözcü Gazetesinde ve 47 haber ise Türkiye Gazetesinde yer almıştır. Okul müdürleriyle ilgili haberlerin %29,4 ile en fazla Sabah Gazetesinde, en az ise %11,7 ile Türkiye Gazetesinde yer aldığı görülmüştür. Haberlerin yıllara göre dağılımına ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

**Tablo 2**

#### Haberlerin Yıllara Göre Dağılımı

Gazete Adı	2015		2016		2017		2018		2019		2020		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sabah	25	39,7	11	19,6	17	28,8	26	25,2	22	32,8	17	31,6	118	100
Hürriyet	12	19	3	5,4	5	8,4	41	39,8	12	17,9	11	20,4	84	100
Habertürk	14	22,2	19	33,9	14	23,7	16	15,5	11	16,5	9	16,6	83	100
Sözcü	9	14,3	15	26,8	13	22	13	12,6	14	20,8	6	11,1	70	100
Türkiye	3	4,8	8	14,3	10	17	7	6,8	8	12	11	20,3	47	100
Toplam	63	100	56	100	59	100	103	100	67	100	54	100	402	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere, okul müdürlerinin konu edildiği haberlerin en çok yer aldığı 2018 yılındaki toplam 103 haber, araştırma grubundaki haberlerin %27,5’ini oluştururken, %7,2 ile en az haberin yer aldığı 2020 yılında toplam 54 haber bulunmaktadır. Okul müdürlerini konu alan haberlerin 2015, 2017, 2019 ve 2020 yıllarında, en fazla Sabah Gazetesi’nde, 2016 yılında en fazla Habertürk Gazetesinde ve 2018 yılında ise en fazla Hürriyet Gazetesi’nde yayımlandığı görülmektedir.

Tablo 3’te ise okul müdürlerini konu alan haberlerin ilgili olduğu eğitim kademelerine göre dağılımı yer almaktadır.

**Tablo 3**

#### Haberin İlgili Olduğu Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı

Gazete Adı	Okul Öncesi		İlköğretim		Ortaöğretim		Belirtilmemiş		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sabah	1	0,8	44	37,3	32	27,2	41	34,7	118	100
Hürriyet	1	1,2	29	34,5	26	31	28	33,3	84	100
Habertürk	2	2,4	31	37,4	30	36,2	20	23,9	83	100
Sözcü	1	1,4	22	31,5	14	20	33	47,1	70	100

**Tablo 3 (devamı)***Haberin İlgili Olduğu Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı*

Gazete Adı	Okul Öncesi		İlköğretim		Ortaöğretim		Belirtilmemiş		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Türkiye	2	4,3	19	40,4	18	38,3	8	17	47	100
Toplam	7	1,7	144	35,8	120	29,9	130	32,4	402	100

Tablo 3 incelendiğinde, 144 haberin ilköğretim, 120 haberin ortaöğretim ve 7 haberin okul öncesi kademesinden olduğu görülmektedir. Toplam 130 haberde ise, olayın hangi eğitim kademesinde gerçekleştiğine yönelik bir bilgi verilmemiştir. Veriler incelendiğinde, diğer kademelere kıyasla okul öncesinde görev yapan okul müdürlerinin %1,7 oranla, gazete haberlerine çok az sayıda konu edildiği gözle çarpılmaktadır. Eğitim kademeleri açısından, gazete haberlerine en çok konu olan ise %35,8 oranla ilköğretim kademesi olmakla birlikte, ortaöğretim kademesinin %29,9 oranla haberlerde göz ardı edilmediği görülmektedir. Okul müdürlerinin konu edildiği haberlerin %32,4'ünde ise, ilgili eğitim kademesinin belirtilmediği belirlenmiştir.

Haber metinlerinin ilgili olduğu konuya ilişkin dağılımları Tablo 4'de verilmiştir.

**Tablo 4***Haber Kategorilerinin Dağılımı*

Kategori	Sabah		Hürriyet		Habertürk		Sözcü		Türkiye		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitimsel Faaliyet	29	24,6	17	20,2	7	8,4	7	10	7	14,9	67	16,6
Bireysel Eylem	16	13,5	24	28,5	2	2,5	12	17,1	7	14,9	61	15,3
Örgüt Üyeliği	7	5,9	2	2,4	4	4,8	-	-	6	12,8	19	4,7
Taciz /İstismar	16	13,5	8	9,6	17	20,4	12	17,1	1	2,1	54	13,5
Darp / Saldırı	30	25,6	18	21,5	34	40,9	17	24,3	12	25,5	111	27,6
Cinayet/ İntihar	13	11	4	4,7	9	10,9	5	7,2	9	19,2	40	9,9
Atama/ Soruşturma	7	5,9	11	13,1	10	12,1	17	24,3	5	10,6	50	12,4
Toplam	118	100	84	100	83	100	70	100	47	100	402	100

Tablo 4 incelendiğinde, gazete haberlerinin içeriği kategoriler açısından, okul müdürlerinin en çok %27,6 oranla darp (saldırı) ile ilgili haberlere konu oldukları görülmüştür. Ardından okul müdürlerinin dâhil olduğu eğitimsel faaliyetler, %16,6 oranla en çok haber olan kategoriler arasında ikinci sıradadır. Tablo 7'ye göre, okul müdürlerinin konu edildiği haberlerin %15,3'ü bireysel eylemler, %13,5'u taciz/istismar, %12,4'ü atama/soruşturma, %9,9'u cinayet/intihar



kategorisindedir. İncelenen gazetelerden, bireysel faaliyetler kategorisinde en çok habere yer veren gazete %28,5 ile Hürriyet Gazetesi iken, bireysel faaliyetlerin en az yer aldığı gazete %2,5 ile Habertürk Gazetesi'dir. Darp/saldırı kategorisinde en çok haberin yer aldığı gazete %40,9 ile Habertürk Gazetesi, en az yer aldığı gazete ise %21,5 ile Hürriyet Gazetesi'dir. Diğer kategorilerden eğitimsel faaliyetlerden en çok habere yer veren gazete %24,6 ile Sabah Gazetesi iken, bu kategorideki haberlere en az yer veren gazete %8,4 ile Habertürk Gazetesi'dir. Atama/soruşturma kategorisinde en çok haberi %24,3 ile Sözcü Gazetesi tercih ederken, bu kategoride en az haberi %5,9 ile Sabah Gazetesi tercih etmiştir. Taciz/istismar ile ilgili haberlere %20,4 ile en çok Habertürk Gazetesi yer verirken, en az habere %2,1 ile Türkiye Gazetesi yer vermiştir. Cinayet/intihar kategorisindeki haberlerin en çok konu edildiği gazete,%19,2 ile Türkiye Gazetesi iken, bu kategoride en az habere yer veren %4,7 ile Hürriyet Gazetedir. Örgüt üyeliği kategorisinde ise en çok haber %12,8 ile Türkiye Gazetesinde yer alırken, Sözcü Gazetesi bu kategoride okul müdürlerinin temsil edildiği bir haber yapmamıştır.

### **Okul Müdürü Temsillerinde Söylem**

Bu bölümde gazete haberlerinin, içerik yönüyle genel özelliklerinin ortaya çıkarılabilmesi için, haber metinlerindeki söylemin tonu, konusu, özne ve cinsiyetçi söylem açısından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Haber başlıklarında okul müdürünü, “tacizci müdür”, “dayakçı müdür” gibi doğrudan nitelendiren kelime veya kelime gruplarının tercih edildiği metinler ve başlıklar olumsuz tonlama olarak kabul edilmiştir. Bunların yanı sıra, okul müdürünün bir kelime veya kelime grubuyla doğrudan nitelendirilmemesine karşın, taciz, istismar, darp, terör örgütü üyeliği vb. konuları aktaran başlıklar da okul müdür temsili açısından olumsuz tonlama olarak kabul edilmiştir. Okul müdürlerinin “çalışkan okul müdürü”, “fedakâr müdür”, “sportmen müdür” gibi ifadelerle doğrudan nitelendiren kelime ve kelime gruplarının tercih edildiği haberler ile okul müdürünün iyi davranışlarının desteklendiği ve eğitimsel içerik açısından olumlu bir faaliyetin veya gelişmenin aktarıldığı haberler, olumlu tonlama kategorisine dâhil edilmiştir. Okul müdürüyle ilgili olumlu veya olumsuz herhangi bir kelime grubunun kullanılmadığı ve haber içeriği açısından, intihar, kaza, atama, hizmet içi eğitim vb. konuları içeren haber ise nötr tonlama olarak kabul edilmişlerdir. Bu bağlamda haber başlıklarının tonu, tercih edilen kelimeler göz önünde bulundurularak olumlu, olumsuz ve nötr olmak üzere üç kategoride incelenerek Tablo 5’te sunulmuştur.



**Tablo 5***Haber Başlıklarının Tonlarına İlişkin Bulgular*

Gazete Adı	Olumlu		Olumsuz		Nötr		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Sabah	33	28	46	39	39	33	118	100
Hürriyet	27	32,2	34	40,4	23	27,4	84	100
Habertürk	10	12	47	56,6	26	31,4	83	100
Sözcü	10	14,3	51	72,9	9	12,8	70	100
Türkiye	6	12,8	19	40,4	22	46,8	47	100
Toplam	86	21,4	197	49	119	29,6	402	100

Tablo 5'te görüldüğü üzere, haber başlıklarının %49'unda olumsuz ifadeler tercih edilirken, %21,4'ünde olumlu ifadeler kullanılmıştır. Haber başlıklarının, %29,6'sında ise nötr ifadeler söz konusudur. Haber sayısına oranla, başlıklarda olumlu ifadeler en çok yer veren gazete %32,2 ile Hürriyet Gazetesi iken, en az yer veren gazete %12 ile Habertürk Gazetesi'dir. Haber başlıklarında olumsuz ifadeler en çok yer veren gazete %72,9 oranla Sözcü Gazetesi iken, başlıklarda olumsuz ifadelerin en az yer aldığı gazetenin %39 ile Sabah Gazetesi olduğu görülmektedir. Başlıklarda nötr ifadeleri en çok tercih eden gazete %46,8 ile Türkiye Gazetesi iken nötr ifadeleri en az tercih eden gazete ise %12,8 ile Sözcü Gazetesi'dir.

Haber metinlerinde kullanılan kelime ve kelime gruplarına göre metinler, olumlu, olumsuz ve nötr tonlar olarak üç kategoride incelenerek bulgular Tablo 6'da yer verilmiştir.

**Tablo 6***Haber Metinlerinin Tonlarına İlişkin Bulgular*

Gazete Adı	Olumlu		Olumsuz		Nötr		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Sabah	44	37,3	43	36,5	31	26,2	118	100
Hürriyet	33	39,2	31	36,9	20	23,9	84	100
Habertürk	21	25,3	32	38,5	30	36,1	83	100
Sözcü	18	25,8	29	41,4	23	32,8	70	100
Türkiye	6	12,8	19	40,4	22	46,8	47	100
Toplam	122	30,4	154	38,3	126	31,3	402	100

Tablo 6 incelendiğinde gazetelerin, haber metinlerini oluştururken kullandıkları dilin %38,3 oranla daha çok olumsuz ifadeler taşıdığı görülürken, buna karşın haber metinlerinde olumlu ifadelerin %30,4 oranla yer aldığı belirlenmiştir. Haber sayısına oranla, metin içeriğinde olumsuz ifadeleri en çok tercih eden gazetenin %41,4 ile Sözcü Gazetesi olduğu görülmüştür.

Haber metinlerinde olumlu ifadelerin en çok tercih edildiği gazete, %39,2 oranla Hürriyet Gazetesi iken, nötr ifadelerle en çok yer veren gazete ise %46,8 oranla Türkiye Gazetesi'dir.

Okul müdürleri, haberlere konu olan olaylarda eylemde bulunan taraf olarak, haber öznesi konumunda olabilirken, olaylardan etkilenen taraf rolünde de olabilmektedirler. Bu yönüyle çalışma grubundaki metinler haber öznesi yönüyle farklılık göstermektedir. Haber metinlerinin, haber öznesi açısından dağılımları Tablo 7'de verilmiştir.

**Tablo 7**

*Haberlerin Öznesine İlişkin Bulgular*

Gazete	Okul Müdürü		Öğretmen		Öğrenci		Veli		Personel		Diğer		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sabah	65	55,1	4	3,4	12	10,2	9	7,6	3	2,6	25	21,1	118	100
Hürriyet	48	57,2	3	3,5	4	4,8	6	7,2	3	3,5	20	23,8	84	100
Habertürk	61	73,5	1	1,2	9	10,9	4	4,8	2	2,4	6	7,2	83	100
Sözcü	50	71,4	2	2,9	3	4,3	5	7,1	2	2,9	8	11,4	70	100
Türkiye	31	65,9	1	2,2	7	14,8	1	2,2	1	2,2	6	12,7	47	100
Toplam	255	63,4	11	2,7	35	8,7	25	6,3	11	2,7	65	16,2	402	100

Tablo 7 incelendiğinde, çalışma grubundaki haberlerde %63,4 oranla en çok okul müdürlerinin haber öznesi olduğu belirlenmiştir. Haber öznesi açısından okul müdürlerini, %16,2 oranla diğer (bakan, il/ilçe yöneticileri, sendika yöneticileri vb.) kategorisi takip etmektedir. Okul paydaşlarından, okul müdürleriyle ilişkileri veya eylemleri sonucunda %8,7 ile öğrencilerin ve %6,3 ile velilerin haberlere konu oldukları görülmektedir. Okul müdürleriyle ilgili haber metinlerinde, %2,7 ile öğretmenlere ve okul personeline haber öznesi açısından en az yer verildiği belirlenmiştir. Haber öznesi açısından okul müdürlerine en çok yer veren gazete %73,5 ile Habertürk Gazetesi iken, en az yer veren gazete ise %55,1 ile Sabah Gazetesi'dir.

Tablo 7'ye göre, okul müdürlerini konu edinen tüm haberleri ele alındığında, müdür-öğrenci ilişkisi bağlamında gerçekleşen olaylara, en çok yer veren gazete, %14,8 ile Türkiye Gazetesi iken, en az yer veren gazete %4,3 ile Sözcü Gazetesi'dir. Okul müdürleriyle öğretmenlerin dâhil olduğu olayları en çok aktaran gazete ise %3,5 ile Hürriyet Gazetesi iken, en az yer veren gazete ise 1,2 ile Habertürk Gazetesi'dir.

Gazeteler, haber metinlerinde tercih edilen “kadın okul müdürü”, “kadın öğretmen” gibi kelime veya kelime gruplarıyla, kimi zaman cinsiyetçi söylemi ön plana çıkarabilmektedirler. Bu noktada çalışma grubundaki haberler, olaylara konu olan okul müdürünün erkek veya kadın

olduğuna dair vurgu yapıp yapılmadığı dikkate alınarak incelenmiş ve haber metinlerinde cinsiyetçi söyleme ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

**Tablo 8**

*Cinsiyetçi Söyleme İlişkin Bulgular*

Gazete	Var		Yok		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Sabah	2	1,7	116	98,3	118	100
Hürriyet	1	1,2	83	98,8	84	100
Habertürk	2	2,4	81	97,6	83	100
Sözcü	2	2,9	68	97,1	70	100
Türkiye	0	0	47	100	47	100
Toplam	7	1,3	369	98,6	402	100

Tablo 8 incelendiğinde, çalışma grubundaki gazetelerde cinsiyetçi söylemin %1,3 oranla çok az tercih edildiği görülmektedir. “Bozüyük’te kadın okul müdürü ile kadın öğretmenin kavgası”, (Sözcü, 11.06.2016) örneğinde olduğu gibi, cinsiyetçi söylemi en çok vurgulayan gazete %2,9 ile Sözcü Gazetesi iken, Türkiye Gazetesinin haber metinlerinde cinsiyetçi söyleme hiç başvurmadığı belirlenmiştir.

Çalışma grubundaki gazete haberlerinde, okul müdürünü nitelendiren kelime veya kelime grupları belirlenerek, elde edilen verilere Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12, Tablo 13 ve Tablo 14’de yer verilmiştir. Sabah Gazetesinin, okul müdürlerini doğrudan nitelendiren ifadelerle ilişkin bilgiler Tablo 9’da sunulmuştur.

**Tablo 9**

*Sabah Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	f	%
Olumlu	Altı Diplomalı Müdür, Sportmen Müdür, Fedakâr Okul Müdürü	3	2,8
Olumsuz	Dayakçı Müdür (2 kez), Tacizci Okul Müdürü (3 kez), O Okul Müdürü (3 kez), Öğrencisine Cinsel İstismarda Bulunan Okul Müdürü, Öğrencilerin Kâbusu Müdür, Terör Örgütü Mensubu Okul Müdürü, Terör Örgütünün Okul Müdürü, Öğrencinin Yüzüne Tekme Atan Okul Müdürü	13	12,1
Nötr	Darp Edilen Okul Müdürü, Görevden Alınan Okul Müdürleri, Kadın Okul Müdürü	3	2,8
	Okul Müdürünün Doğrudan Nitelendirilmediği Haberler	88	82,3
Toplam		107	100

Tablo 9'a göre Sabah Gazetesinde yer alan toplam 107 haberin 19'unda, okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime grupları tercih edilmiştir. Okul müdürlerini doğrudan nitelendirildiği haberler, Sabah Gazetesi'ndeki tüm haberlerin %17'sini oluşturmaktadır. En çok kullanılan olumsuz ifadeler toplam 13 haber ile tüm haberlerin %12,1'ini oluştururken, olumlu ve nötr ifadeler 3'er haberde %2,8 ile aynı oranda tercih edilmişlerdir. Hürriyet Gazetesi'nde kullanılan ifadelere ilişkin bilgiler Tablo 10'da sunulmuştur.

**Tablo 10**

*Hürriyet Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	Frekans	Yüzde
Olumlu	Okul Üniformalı Müdür, Hem Müdür Hem Hademe Hem de Usta	2	2,5
Olumsuz	İzmir Marşı'na Engel Olan Müdür, Uyuşturucudan Gözaltına Alınan Okul Müdürü, Öğretmenin Şikâyet Ettiği Okul Müdürü, Pantolon Ölçen Okul Müdürü, Sosyal Medyada Küçük Kızlara Cinsel İçerikli Yorumlar Yazan Okul Müdürü	5	6,2
Nötr	Görevden Alınan Okul Müdürleri, Okulda Dehşeti Yaşayan Müdür, Kadın Müdür	3	3,8
	Okul Müdürünün Doğrudan Nitelendirilmediği Haberler	70	87,5
	Toplam	80	100

Tablo 10 incelendiğinde, Hürriyet Gazetesinde yer alan toplam 80 haberin 10'unda, okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime grupları tercih edilmiştir. Okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime veya kelime gruplarının tercih edildiği metinler, Hürriyet Gazetesi'ndeki tüm haberlerin %12,5'ini oluşturmaktadır. Bu kelime gruplarından en çok kullanılan olumsuz ifadeler 5 adet haber ile tüm haberlerin %6,2'sini oluştururken, en az tercih edilen olumlu ifadeler ise sadece 2 haber ile %2,5 oranında tercih edilmiştir. Nötr ifadelerin kullanıldığı metinler ise 3 haber tüm haberlerin %3,7'sini oluşturmaktadır. Habertürk Gazetesi'ne ilişkin bilgilere Tablo 11'de yer verilmiştir.

**Tablo 11**

*Habertürk Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	Frekans	Yüzde
Olumlu	Akademisyen Müdür	1	1,3
Olumsuz	Hortumla Öğrencileri Döven Müdür, Tacizci Müdür (2 kez), Öğrencini Kafasıyla Tahta Silen Okul Müdürü, Okuldan Evine Hat Çeken Müdür, Whatsapp Grubuna Müstehcen Fotoğraf Gönderen Okul Müdürü, Cinsel İstismardan Yargılanan Okul Müdürü (2 kez), Öğrenciyi 'Hırsız' Diye Teşhir Eden Okul Müdürü,		

**Tablo 11 (devamı)***Habertürk Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	Frekans	Yüzde
Olumsuz	Terör Örgütünün Okulunun Genel Müdürü, Terörden Aranılan Okul Müdürü, Babasının Tartıştığı Müdür, 10 Kasım'da Olumsuz Algıya Neden Olan Okul Müdürü, Pantolon Boyu Ölçen Müdür, Hademe Tacizi İddiasıyla Gündeme Gelen Okul Müdürü, Öğrencinin Yüzüne Tekme Atan Okul Müdürü	16	20,3
Nötr	Darp Edilen Müdür, Kadın Okul Müdürü, Görevinden Alınan Okul Müdürü	3	3,7
	Okul Müdürünün Doğrudan Nitelendirilmediği Haberler	59	74,7
Toplam		79	100

Tablo 11'e göre, Habertürk Gazetesinde yer alan toplam 79 adet haberin 20'sinde, okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime veya kelime grupları tercih edilmiştir. Bu kelime gruplarından en çok kullanılan olumsuz ifadeler tüm haberlerin %20,2'sini oluştururken, olumlu ifadeler ise %1,2 oranında tercih edilmiştir. Nötr ifadelerin kullanıldığı metinler ise haberlerin %3,7'sini oluşturmaktadır. Sözcü Gazetesi'nin tercih ettiği ifadelerle ilişkin bilgiler Tablo 12'de sunulmuştur.

**Tablo 12***Sözcü Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	Frekans	Yüzde
Olumlu	Fedakâr Okul Müdürü	1	1,5
Olumsuz	O Müdür, Andımızı Okutmayan Okul Müdürü, Cinsel İstismardan Gözaltına Alınan Okul Müdürü, "Kızımın Katili" Okul Müdürü, Tacizle Suçlanan Okul Müdürü, Öğrencilere Cinsel İstismarcı Okul Müdürü, Öğrenciyi 'Hırsız' Diye Teşhir Eden Okul Müdürü, Müfettişin Görevden Alınsın Dediği Müdür	8	11,8
Nötr	Görevden Alınan Okul Müdürleri, Sosyal Medyada Hedef Gösterilen Okul Müdürü, Ölen Okul Müdürü, Karaman'da Cinsel İstismar Davasında Mahkûm Olan Öğretmenin Görev Yaptığı Okulun Müdürü, Kadın Okul Müdürü, Öğrencilerini Taciz Ettiği İddia Edilen Okul Müdürü, Atamaları Paylaşan Müdür	7	10,2

**Tablo 12 (devamı)***Sözcü Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	Frekans	Yüzde
	Okul Müdürünün Doğrudan Nitelendirilmediği Haberler	52	76,5
Toplam		68	100

Tablo 12 incelendiğinde, Sözcü Gazetesinde yer alan toplam 68 adet haberin 16’sında, okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime grupları tercih edilmiştir. Bu kelime gruplarından en çok kullanılan olumsuz ifadeler tüm haberlerin %11,7’sini oluştururken, olumlu ifadeler %1,4 oranında tercih edilmiştir. Nötr ifadelerin kullanıldığı metinler ise haberlerin %10,2’sini oluşturmaktadır. Türkiye Gazetesi’nin tercih ettiği ifadelerle ilişkin bilgiler Tablo 13’te sunulmuştur.

**Tablo 13***Türkiye Gazetesindeki Betimsel Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Kelime Grubu	Frekans	Yüzde
Olumlu		0	0
Olumsuz	Terör Örgütü Üyesi Okul Müdürü, Terör Fırarisi Eski Okul Müdürü Yakalandı, Öğrenciyi “Hırsız” Diye Teşhir Eden Okul Müdürü	4	10
Nötr	Öldürülen Okul Müdürü	1	2,5
	Okul Müdürünün Doğrudan Nitelendirilmediği Haberler	35	87,5
Toplam		40	100

Tablo 13’e göre, Türkiye Gazetesinde yer alan toplam 40 haberin 5’inde okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime grupları tercih edilmiş. Bu kelime gruplarından en çok kullanılan olumsuz ifadeler tüm haberlerin %10’unu oluştururken, olumlu ifadeler tercih edilmemiştir. Nötr ifadelerin kullanıldığı metinler ise haberlerin %2,5’ini oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki incelenen tüm haberlerde, okul müdürlerinin haberlere konu edildiği toplam 402 haberin 70’inde, okul müdürlerini doğrudan nitelendiren kelime veya kelime gruplarının kullanıldığı görülmüştür. Okul müdürlerini nitelendiren kelime veya kelime gruplarının tonlarına ilişkin bilgiler ise Tablo 14’te sunulmuştur.

**Tablo 14***Okul Müdürünü Nitelendiren Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Frekans	Yüzde
Olumlu	7	1,8

**Tablo 14 (devamı)**

*Okul Müdürünü Nitelendiren Kelime Gruplarına İlişkin Bulgular*

Tonu	Frekans	Yüzde
Olumsuz	46	12,2
Nötr	17	4,5
Toplam	70	18,7

Tablo 14'e göre, okul müdürlerini betimleyen kelime ve kelime grupları, toplam 70 haberde tercih edilirken, bu metinler tüm haberlerin %18,7'sini oluşturmaktadır. En çok kullanılan olumsuz ifadeler %12,2, en az kullanılan olumlu ifadeler ise %1,8 oranında tercih edilmiştir. Nötr ifadelerin ise %4,5 oranında kullanıldığı görülmüştür. Gazete haberlerinde okul müdürlerine yönelik olumsuz ifadelerin %20,2 ile en çok kullanıldığı gazete Habertürk Gazetesi iken, %2,8 ile olumlu ifadelerin en çok yer aldığı gazete ise Sabah Gazetesidir.

**Söylem Analizi Bulguları Doğrultusunda Çalışma Grubundaki Gazetelerin Karşılaştırılması**

Bu bölümde okul müdürlerini konu alan gazete haberleri, eleştirel söylem analizi ışığında haber başlıkları, alt başlıklar, spot haberler, haber yorumu, ardalın ve bağlam bilgisi, kullanılan fotoğraf veya videolar, sentaktik analiz, kelime seçimleri ile haber retorikçi açılarından karşılaştırılmıştır.

***Haber Başlıkları, Alt Başlıklar ve Spot Haber***

Haber başlıklarının, olaya ilişkin tutarlı ve ölçülü bilgiler içererek okuyucun ilk bakışta, haberin içeriğine veya konusuna yönelik doğru tahminlerde bulunmasını sağlaması beklenir. Ancak çalışma grubundaki gazetelerin tamamının, muhtemelen haberin tıklanma sayısını artırmayı hedefleyerek, ana başlıkları daha dikkat çekici hale getirmeyi öncelikledikleri görülmektedir. “*Öğrencilerin kâbusu müdür tutuklandı*” (Sabah, 10.05.2018), “*Öğrencinin yüzüne tekme atan okul müdürüne dava*” (Habertürk, 17.12.2020) vb. örnekler incelendiğinde, başlıklarda olayların çarpıcı yönleri vurgulanırken, okuyucuda şok, sansasyonel, sıra dışı, olağanüstü haber vb. izlenimini uyandırabilecek ifadelerin özellikle tercih edildiği belirlenmiştir.

Ana başlıkların tüm gazetelerce, haberin daha fazla okunmasını sağlama amacına hizmet edecek şekilde hazırlandığı görülmekle birlikte, gazeteler arasında biçimsel açılardan küçük farklılıkların olabildiği saptanmıştır. Örneğin, “*Atamaları paylaşan müdür görevden alındı!*” (Sözcü, 11.04.2018) başlığının sonunda kullanılan “ünlem” işareti ile “*Görevden alınan okul müdürleri için flaş karar*” (Sabah, 11.02.1015) başlığında tercih edilen “flash karar” ifadesi ele



alındığında, ana başlıklarda dikkat çekici biçimsel ifadeleri en çok kullanan gazetenin Sözcü Gazetesi olduğu belirlenmiştir. “*Hademe tacizi iddiasıyla gündeme gelen okulun müdürüne soruşturma*” (Habertürk, 14.01.2020) örneğinde olduğu gibi bileşik türdeki cümle yapısını en çok tercih eden gazetenin ise Habertürk Gazetesi olduğu söylenebilir.

Gazetelerin spot haberlerde, çoğunlukla olaya ilişkin özet bilgiler paylaştıkları görülürken, haber başlığında olduğu gibi çarpıcı ifadeler ile okuyucuyu haber metnine yönlendiren giriş cümlelerinin ise nadiren tercih edildiği belirlenmiştir. İncelenen haberlerin tamamında spot haber vermeyi ihmal etmeyen Habertürk Gazetesi ise, spot haberlerin tamamında özet bilgiler sunmuştur.

Spot haberlerin tüm gazetelerde, biçimsel açıdan farklı renk ve biçimlerde hazırlandıkları görülmektedir. Hürriyet ile Sözcü Gazetelerinin spot haberleri, metnin tamamına hâkim olan siyah renkte ve kalın yazı tipinde hazırladıkları belirlenmiştir. Spot haberde yine siyah rengi kullanan Türkiye Gazetesi ise italik yazı biçimini tercih etmiştir. Spot haberlerde kullandığı yazı tipi yine kalın olan Sabah Gazetesinin renk tercihi mavi iken, Habertürk Gazetesinin tercihi kırmızı olmuştur. Gazetelerin farklı renk ve yazı tipi kullanarak, okuyucunun ilgisini habere çekmeye çalıştıkları söylenebilir.

İncelenen haberlerde alt başlık kullanmayan tek gazetenin Türkiye Gazetesi olduğu belirlenmiştir. Diğer gazetelerin kullandığı alt başlıkların tamamının büyük puntolarla yazıldığı görülmektedir. Bu alt başlıklarının, haberin ardalın bilgisini aktaracak ve haber retorikini destekleyebilecek biçimde hazırlandıkları yorumu yapılabilir.

### ***Yorum, Ardalan ve Bağlam Bilgisi***

Haber yorumları incelendiğinde, çalışma grubundaki tüm gazetelerin haber retorikini güçlendirebilecek nitelikte kendi yorumlarına yer verdikleri belirlenmiştir. Gazetelerin özellikle taciz, istismar, darp, uyuşturucu satışı veya kullanımı gibi suçun sabit olduğu olaylarda yorum yapmaktan çekinmedikleri görülmektedir.

Örneğin “*Sosyal medyada hedef gösterilen okul müdürü ilçeyi terk etti*” (Sözü, 12.01.2016) başlıklı haber içeriğinde, okul müdürüne yönelik iddialar nedeniyle ilçenin karıştığı, müdürün hedef adam haline geldiği, can güvenliği olmayan müdürün son çare olarak ilçeyi terk ettiği yorumlarına yer verilmiştir. Bu noktada diğer gazetelere kıyasla haber yorumlarında, ideolojik eğilimlerini en çok yansıtan gazetenin Sözcü Gazetesi olduğu görülmekle birlikte, olaylara ilişkin en az yorum yapan gazetenin Sabah Gazetesi olduğu belirlenmiştir.

---

---

Ardalan bilgisi açısından neredeyse tüm haber metinlerinde, olayın taraflarına, yerine, zamanına, nedenlerine, öncesine ve sonrasına ilişkin bilgilerin yeterince paylaşıldığı söylenebilir. Bağlam bilgisi açısından ise kullanılan başlıkların, spot haberlerin, fotoğraf ve videoların haber metinleriyle bir bütünlük içinde sunuldukları görülmektedir. Buna karşın Türkiye Gazetesi'nin, haber bağlamından uzak olmasına karşın haber retorikini güçlendirebilecek bilgileri zaman zaman tercih edebildiği belirlenmiştir.

### ***Fotoğraf ve Videolar***

Çalışma grubundaki tüm gazeteler, dünya görüşlerinden kaynaklanan eğilimlerini yansıtabilecek, haberin inandırıcılığını güçlendirebilecek ve okuyucunun duygularını harekete geçirebilecek fotoğraf veya videoları haberlerinde çoğunlukla yer vermektedirler. Haber konusuna ilişkin bir görselin olmadığı durumlarda ise sembolik resimlerin kullanıldığı görülmektedir. Haberlerde görsel öğelerin kullanımı hususunda, Habertürk Gazetesinin tüm haberlerinde en az bir görsel yer vermesi dikkat çekici bir unsurdur. Haber girişinde veya ortasında konuya ilişkin en az bir fotoğrafa yer veren Habertürk Gazetesi, sayfanın sonunda ise bu fotoğrafı destekleyen başka bir fotoğrafı veya videoyu da kullanabilmektedir.

Bazı haberlerde gazetenin olaya ilişkin yorumunun, kırmızı bir zemin üzerinde, beyaz renklerle ve büyük puntolar ile sunulduğu görülmektedir. Örneğin “Ankara’da okul müdürü öğrencinin kafasıyla tahta sildi” (Habertürk, 21.05.2015) başlıklı haberde, üzerinde “Bunu okul müdürü yaptı” yazılı olan bir pano olayla ilgili diğer görsellerle birlikte paylaşılmıştır. Böylece ana başlıkta dikkati çekilen okurun duyguları, hazırlanan pano ile canlı tutulmak istenmiştir.

### ***Sentaktik Analiz ve Kelime Seçimleri***

Bu araştırmada sentaktik analiz başlığı altında, haber metinlerinde yer alan cümleler özellikle, özneleri ve fiil çatıları açısından incelenmişlerdir. Haber metinlerinde tercih edilen cümle kalıpları ve söz dizimleri, okuyucuya aktarılan mesajın anlamını değiştirebilmektedir. Örneğin “Hademe tacizi iddiasıyla gündeme gelen okulun müdürüne soruşturma” (Habertürk, 14.01.2020) başlığı incelendiğinde tercih edilen söz diziminin, okul gerçekleşen taciz olayında okul müdürünü doğrudan suçun faili olarak gösterdiği görülmektedir. Buna karşın haber içeriğinde, suçu işleyen kişinin okul müdürü olmadığı anlaşılmaktadır.

Fiil çatıları, gazetenin haber öznesine yönelik tutumunu ortaya koyabilmektedir. Aktarılan olay cümleleri yapıları açısından değerlendirildiğinde, haberde kimin veya hangi eylemin

vurgulandığı anlaşılabilir. Örneğin “*Dayakçı Müdür Gözaltına Alındı*” (Sabah, 23.03.2015) başlıklı haber içeriği incelendiğinde, okul müdürünün eylemleri aktif yapıda verilirken, gözaltına alınması, sonrasında serbest bırakılması ve ardından müfettiş görevlendirilmesi eylemleri edilgen yapıda okuyucuya aktarılmıştır. Tercih edilen fiil çatısı okuyucunun zihninde okul müdürünü eylemlerinin sorumlusu olarak, suçlu, aykırı veya cezayı hak eden kişi olarak canlandırırken; olaya karşın alınan önlemlerin edilgen yapısı, gerekenin yapıldığı, olayın ciddiye alındığı ve takip edildiği izlenimini yarattığı söylenebilir. Bu açılarından çalışma gurubundaki tüm gazetelerin sentaktik yapıları, kendi ideolojik eğilimlerini ve haber olayına ilişkin görüşlerini yansıtacak ve okuyucuya aktaracak biçimde kullandıkları belirlenmiştir.

Gazeteler özellikle haber başlıklarında, okurun dikkatini çekmek amacıyla çarpıcı ifadeleri kullanmaya özen göstermektedirler. Bu nedenle başlıklarda okul müdürü temsili olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilecek abartılı nitelendirmeler göze çarpmaktadır. Bu noktada çoğunlukla Sabah ve Türkiye Gazetelerinin okul müdürlerini doğrudan nitelendiren, “fedakâr müdür, çok yönlü müdür, örgütçü müdür, tacizci müdür, dayakçı müdür” gibi ifadelere yer verdikleri görülmektedir. Bu haberlerde okul müdürlerinin mesleki kimlikleri, okul çevresiyle olan ilişkileri ve eylemleri ile tanımlanmaktadır. Buna karşın Hürriyet, Habertürk ve Sözcü Gazetelerinin, yine okuyucunun dikkatini cezbedebilecek kelime veya kelime gruplarını kullandıkları ancak habere konu olan olayları aktarırken okul müdürlerini doğrudan hedef alan nitelendirmeler yerine, genellikle müdürün eylemlerine işaret ettikleri görülmektedir. Örneğin “dayakçı müdür” ifadesinin yerine, “öğrencinin kafasıyla tahtayı silen müdür” ifadesini tercih etmişlerdir. Okul müdürü temsili açısından her iki sunum biçimi de olumsuz tonda olarak yorumlanabilir ancak okul müdürünün sıra dışı eylemini vurgulayan ikinci ifadeye kıyasla müdürü doğrudan hedef alan birinci ifadenin daha zedeleyici olduğu yorumu yapılabilir. “*Öğrencilerini taciz ettiği iddia edilen okul müdürü hakim karşısına çıktı*” (Sözcü, 14.07.2016) örneğinde, olumsuz tonda bir kelime ile okul müdürü doğrudan nitelendirilmeyip, habere konu olan olayın bir iddia olduğu vurgulanmıştır. Bu yönüyle, olumsuz kategorideki haberlere en çok yer veren gazete olmasına karşın Sözcü Gazetesinin, okul müdürlerini nitelendiren kelime seçimlerinde daha seçici davrandığı söylenebilir.

### ***Haber Retoriği***

Gazetelerin, haber retoriğini güçlendirmek ve inandırıcılığı artırmak için olayı betimleme, hikâye etme, sayısal veriler kullanma, görseller paylaşma, tanık gösterme vb. unsurları değerlendirdikleri görülmektedir. Bununla birlikte haberi inandırıcı kılacak yeterince argüman

---

bulunmadığında, okuru ikna edebilmek amacıyla literatürde “safсата” olarak tanımlanan, birtakım yanlış kanıt yollarına başvurdukları söylenebilir. Bu noktada haber retoriği açısından gazeteler arasında anlamlı bir fark olmadığı ve çalışma grubundaki tüm gazetelerin her türlü ikna tekniklerini çoğu zaman profesyonelce kullandıkları yorumu yapılabilir.

### **Tartışma**

Köse’ye göre (2007), medyada şiddet haberleri ile ontolojik güvensizliğin ve bireysel risk algılarının güçlendirilerek, toplumsal bir kriz yaratılmaktadır ve bu tür haber seçimleri, küresel boyutta işlenen politik bir manipülasyon niteliğindedir. Bu çalışmada gazetelerin, okul müdürlerine ilişkin haberlerde ağırlıklı olarak, darp/saldırı kategorisindeki şiddet içerikli haberleri fazlasıyla görünür kılmaları, küresel boyutta işlenen politik manipülasyona örnek gösterilebilir. Akbaba Altun ve Kirkit (2005) de okul yöneticileri ile ilgili olarak basına yansıyan konuların başında hukuksal konuların geldiğini, bunu da daha çok şiddet haberlerinin takip ettiğini belirtmişlerdir. Yüce ve Çoban (2019) ise, gazetelerde yer alan eğitim içerikli haberlerin eğitim sistemi, sınav, şiddet, taciz, hukuksal konular, güvenlik gibi farklı konularda olduğunu saptamışlardır. Bununla birlikte Erkılıç (2008), “olay haber” türündeki konuların, eğitimle ilgili yazılarda en az yer alan tür olduğunu ve Norşenli (2015), eğitim haberlerinde konu olarak eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlar ile eğitim öğretim faaliyetlerinin daha fazla yer aldığını ve haber içeriğinin olumlu tonda olduğunu ifade etmişlerdir. Medyada eğitime ilişkin haberlerde, eğitimsel faaliyetlere, gelişmelere, alınan kararlara veya uygulamalara ağırlık verilerek eğitime dair durumsal değerlendirmelerin yapılmasına karşın, okul müdürlerinin konu edildiği haberlerde çoğunlukla şiddet içerikli, olay haber türündeki haberlere yer verildiği görülmektedir.

Bu araştırmanın bulgularına göre olayların gelişimine, taraflarına, nedenlerine veya olası etkilerine yönelik bilgilerden çok, olaya haber değeri katan şiddet vurgulanmakta, adliye/polisiye haber veya olay haber olarak tanımlanabilecek gazete haberlerinde, okul müdürlerinin, mesleki pratikleri, problemleri, duygu, düşünce veya değerleri göz ardı edilirken; hatalı davranışları, tüm detaylarıyla betimlenerek hikâye edilmektedir. Bu sonuçlar, Arslan’ın (2001), medyada suç olaylarının dramatik bir sunumla sanki bir filmmiş gibi hikâye edilerek sunulmalarına ilişkin saptamaları ve Çetin’in (2014), gazetelerin, olayların tarihi gelişimini veya nedenlerini göz ardı ederken, sadece var olan olayın aktarılmasına odaklandıklarına ilişkin gözlemleriyle uyumludur. Palabıyıköğlü, vd., (2011) da olumsuz davranışların vurgulandığı haberlerin sansasyonel bir biçimde sunulmasına ve söylemin taklit davranışa yol açabileceğine işaret etmiştir. Buna karşın

olayların nedenlerine yer verilmezken, haber metinlerinde önleme yaklaşımı açısından önem taşıyan bilgilere yok denecek kadar az yer verilmektedir.

Haberlerin başlıklarında veya metinlerinde okul müdürleri çoğunlukla, “dayakçı müdür”, “darpchı müdür”, “istismarcı müdür”, “o müdür” gibi olumsuz tondaki kelimelerle nitelendirilmişlerdir. Okul müdürlerinin, olumsuz davranışları ile adeta bütünleştirilerek sunuldukları ve sanki aynı eylemi sürekli tekrar ettikleri algısının yaratıldığı bu haberlerde okul müdürlerinin, öğrencilerini sürekli döven, saldırgan, rahatsız tipler veya öğrencilerini devamlı taciz eden sapık, ahlaksız bireyler olarak anlaşılmasına yol açabilecek olumsuz bir tonda temsil edilmektedirler. Araştırma sonuçlarını destekler nitelikte Kirkit (2004), okul müdürlerine yönelik haberlerin ağırlıklı olarak uyarıcı, bilgilendirici ve kınayıcı biçiminde gruplandıkları ve daha çok olumsuz nitelikte sunulduklarını ifade ederken, Akbaba Altun ve Kirkit (2005), okul müdürlerinin basında olumsuz imaj çizdiklerini söylemişlerdir. Jansson’ın (2017) ise, eğitime ilişkin haberlerde okulların olumsuz sunulduğuna yönelik saptamaları, bu araştırma sonuçlarıyla ilişkilendirilebilir. Buradan hareketle okul müdürlerinin haberlerdeki olumsuz temsili, okul müdürü mesleğine ilişkin algıları olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülebilir. Gazete haberlerinde okul müdürleri ya olayın kurbanı ya da suçlusu olarak sunulmaktadır. Bu duruma ilişkin olarak Gökalp, Ergül ve Cangöz (2010), bazı grupların suçun veya korkunun tek kaynağı olarak gösterildiği ve suçu üreten kesimler olarak tarif edildikleri haberlerin, korku ve nefret uyandıran fobik temsillere yol açtığına işaret etmiştir.

Shoemaker ve Cohen (2006), devlet memurlarının ahlaki davranışlarıyla haber olma ihtimalinin çok düşük olduğunu, buna karşın ahlaki olmayan davranışlarıyla ilgili birçok haberin yapılabildiğini ifade etmiştir. Bu yönüyle, toplumsal anlamda itibarlı bir konumda olan okul müdürlerinin ahlaki olmayan davranışlarına medya daha fazla ilgi görmektedir. Shoemaker ve Vos'a (2009) göre, medya pazarına tüketicilerin tercihleri yön vermektedir. Medya, haber içeriğini okurun ilgisine veya maksadına göre hazırlamaktadır. Okurlar açısından önemli olan bir konu, medya için haber değeri taşımaktadır. Bu nedenle, gazetelerde okurlara ilişkin varsayımlar ve izlenimler sonucunda, genellikle şiddet içeren, sapkın olaylara haber değeri atfedildiği düşünülebilir. Arslan’a (2001) göre de haber medyası temsillerinde tecavüz, darp, taciz vb. eylemler daha fazla yer almaktadır. Jansson (2017) ise, olumsuz haberlerin olumlulara göre daha fazla dikkat çektiğini vurguladığı araştırmasında, benzer sonuçlara ulaşmıştır. Bilecen (2010) de gazetelerde, sırasıyla dünya, politika ve sağlık haberlerinin, suç ve adliye haberlerine kıyasla daha çok ilgi gördüğünü saptamıştır.

Okul müdürlerinin övgüyü hak eden davranışlarının veya okul müdürlerinin mağdur konumunda oldukları olayların, olumlu bir dil aracılığıyla okurlara aktarıldığı haberler de yadsınamayacak niteliktedir. Okul müdürü temsilini olumlu yönde etkileyebilecek bu haberlerin de okurun göz ardı edemeyeceği, dikkat çeken bir sunum biçimiyle hazırlandıkları görülmektedir. Okul müdürlerinin eylemlerinin desteklendiği ve çevresine birer örnek olarak sunuldukları haberlerin genellikle bireysel veya eğitimsel faaliyetler konularıyla ilgili oldukları görülürken, okul müdürlerinin mağduriyetlerinin vurgulandığı haberlerin ise çoğunlukla atama/soruşturma kategorisindeki konulardan seçildiği söylenebilir.

Okul müdürlerinin bireysel veya eğitimsel faaliyetleriyle konu edildikleri, olumlu tondaki haberlerde, çoğu zaman sıradan kabul edilebilecek davranışların, kullanılan söylem ile sıra dışı olaylara dönüştürüldükleri belirlenmiştir. Örneğin “Okul müdürüne çini tabak” (Habertürk, 02.07.2015; Hürriyet, 02.07.2015) başlıklı haberde, başka bir okula tayini çıkan okul müdürüne verilen hediye haber edilmiştir. “Okul müdürü öğrencilerin başarısı için çalışıyor” (Hürriyet, 26.10.2015) başlıklı bir başka haberde ise, okul müdürünün gerçekleştirdiği veli ziyaretleri konu edilmiştir. Haberler incelendiğinde, birçok okulda örneklerine sürekli rastlanabilen bir olayın kurgulanarak, habere dönüştürüldüğü ve okul müdürünün eylemlerinin yüceltildiği görülmektedir. Erdoğan (2019), medyada işlenen olayın olduğundan daha önemli, ciddi, yaygın vb. gösterildiği bu sunum biçimini “doğruyu abartarak temsil” olarak tanımlamıştır. Araştırmada, okul müdürlerinin okulun fizikî imkânlarını geliştirmek için gerçekleştirdiği ve çoğu zaman okul müdürünün asıl görevi olabilecek çalışmaların, çarpıcı haber niteliğinde abartılarak okuyucuya aktarıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma gurubundaki haberler incelendiğinde, haber başlıklarına daha çok olumsuz tonlamanın hâkim olduğu söylenebilir. Haber başlıklarında ağırlıklı olarak, okul müdürü temsilini olumsuz etkileyebilecek kelimelerin tercih edildiği belirlenmiştir. Okul müdürlerini, doğrudan suçlayan ve ötekileştiren bu kelimeler, habere ilk bakışta okurun dikkatini çekebilecek ifadeler olarak hazırlanmıştır. Örneğin “Pantolon boyu ölçen müdür açığa alındı” (Habertürk, 06.12.2019; Hürriyet, 02.07.2015) başlıklı bir haberde, ilk bakışta dikkatleri çeken müdürün pantolon boyu ölçme davranışının vurgulanması, okurda hayret, merak, kızgınlık vb. duyguları uyandırabilecek niteliktedir. “Okul müdüründen iğrenç taciz... Açığa alındı” (Hürriyet, 16.01.2018) başlıklı başka bir haberde ise taciz eyleminin vahametini gözler önüne serebilecek nitelikte olan “iğrenç” tanımlanması ile okurun duyguları harekete geçirilirken, başlıkta kullanılan “üç nokta” ile haber metninde sarsıcı detayların yer aldığına işaret edildiği söylenebilir. Olumsuz tondaki haber

başlıklarında, okul müdürünün hatalı davranışları vurgulanarak, “dayakçı, tacizci” gibi ifadeler ile nitelendirilmişlerdir. Bu ifadeler ile okul müdürleri, sözü edilen olumsuz davranışlarıyla adeta bütünleştirilerek, sürekli suç işleyen, hatalarında ısrar eden kişiler gibi sunuldukları görülmektedir.

Haber başlıklarında, olumsuz ifadelerden sonra en çok nötr ifadelerin tercih edildiği saptanmıştır. Bu başlıklarda ise “okul müdürüne jammerli soygun!”, “her şey müdürün önünde oldu”, “okul müdürünün odasında kavga” gibi ifadeler ile olayların, çarpıcı yönlerine işaret edildiği belirlenmiştir. Bazı başlıklarda ise “yok artık”, “son dakika”, “şok”, “müjde” vb. ifadeler ile ünlem işareti kullanılarak, haberlerin daha dikkat çekici hale getirilmektedir. “Müdür okulu tek başına boyuyor”, “okul müdürü kepçenin kovalarında okulu boyadı”, “müdürün velilere nazik mesajı” vb. olumlu başlıklarda benzer sunum biçimleri tercih edilmektedir. Buradan hareketle gazetelerin, okurun ilgisini çekerek haberin daha fazla tüketilmesini sağlamak amacıyla, haber metinlerinde öfke, hayret, merak, kınama, acıma, hayranlık, sevinme gibi duyguları harekete geçirebilecek ifadeleri kullanarak olaylara, sıra dışı haber, sansasyonel haber, şok haber, olağan üstü haber vb. anlamlar yükledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde Köse (2007) çalışmasında, gazetelerin şiddet haberleriyle bir bakıma “ahlaki panik” yaratarak sansasyonel tutum sergilediklerini ifade etmiştir. Bununla birlikte Bal (2011) ve Yörük (2018) gazetelerin, şiddet olaylarını daha ilgi çekici kılmak için haberleri magazinsel bir kurguyla aktardıklarını ortaya koymuştur. İnce (2018), özellikle internet ortamında daha çok tıklanması kaygısıyla haberlerin aşırı heyecan verici bir dil ve üslupla hazırlandıklarını ifade ederken, Ünal (2018) ve Utma (2020), gazetelerin insanların ilgisini daha çok çekerek tirajı artırmayı ve böylece kar etmeyi öncelendiklerini vurgulamıştır.

Haberlerin genelinde büyük puntolarla ve yine dikkat çekici ifadelerle verilen alt başlıklarda, metinler arası geçişler yapılarak ve olay örgüsü hikâye edilerek haberlerin ardalan bilgisi güçlendirilmektedir. Bununla birlikte alt başlıklarda, metnin geneline hâkim olan duyguyu canlı tutan ifadeler ile haber retoriğinin desteklendiği söylenebilir. Haberlere ilişkin paylaşılan görsellerin de, haber bağlamı içerisinde sunuldukları, başlıklarla aktarılan duyguyu destekler nitelikte oldukları, gazetenin dünya görüşünü yansıttıkları ve ilgi çekici biçimde hazırlandıkları görülmüştür.

Okul müdürlerini konu alan haberlerin içeriği incelendiğinde ise, haber başlıklarına hâkim olan söylemin, metinlerde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Habere konu olan okul müdürünü veya okul müdürünün eylemlerini betimleyen kelime gruplarının, haber başlıklarında daha keskin ifadelerden seçildiği ancak haber metninin içeriğinde ise bu ifadelerin yumuşatıldığı

---

---



görülmektedir. Ana başlıkta olumsuz olan söylemlerin, haber metninde nötr tona yaklaştığı ve başlıkta nötr olan söylemlerin ise haber metninde olumlu tona yaklaştığı söylenebilir. Örneğin “Okul müdürünün odasında öğrenciyi dövdü” (Türkiye, 24.02.2020) başlıklı haber incelendiğinde, başlıktan öğrenciyi kimin dövdüğü anlaşılamamakla birlikte, olayın müdür odasında gerçekleşmiş olması başlığın, okul müdürü açısından olumsuz algı yaratabilecek bir yapıda olduğu yorumu yapılabilir. Tercih edilen bu başlık ile okuyucunun zihninde, okuldaki darp olayından okul müdürünün sorumlu olduğu algısı uyandırmaktadır. Ancak haber metninden, bir öğrenci velisinin başka bir öğrenciyi, müdürün odasında dövdüğü ve okul müdürünün ise veliyi sakinleştirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. “Hademe tacizi iddiasıyla gündeme gelen okulun müdürüne soruşturma” (Habertürk, 14.01.2020) başlıklı haberde ise, ana başlıktan okul müdürünün birlikte çalıştığı hademeyi taciz ettiği anlamı çıkarılabilmektedir. Ancak haber metninden, okul müdürünün görev yaptığı okulda yaşanan taciz olayında bir ihmalinin olup olmadığına ilişkin bir soruşturma yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Haber başlıkları ile metinler arasındaki bu farklılığın, gazetelerin haberi daha fazla ilgi çekici hale getirme çabalarının ve tiraj kaygılarının bir sonucu olduğu yorumu yapılabilir.

Tiraj beklentisi ile ekonomik kaygıların haber seçiminde ve söyleminde oldukça önemli olduğu anlaşılmasına karşın gazetelerin bazı haberlerde, politik duruşlarını daha fazla yansıttıkları görülmüştür. Erdoğan (2007) gazetelerin, medya patronlarının çıkarlarını gözeten, iktidar ve güç odaklarıyla bağlantılı olarak toplumsal sorumluluktan yoksun bir işletmeci tipine döndüklerini belirtmiştir. Bal’ın (2011) vurguladığı üzere medya kuruluşlarının ideolojik eğilimleri yayın politikalarını şekillendirerek haber metinlerini biçimlendirmektedir. Gazeteler, olaylara ilişkin hükümlerini politik duruşlarına göre belirlemekte Çetin (2014), gerçeklikleri, adrenalin üretmek ve bir ürünü ya da sosyo-kültürel bir düşünceyi satmak üzere inşa etmektedir (Yaylacı, Beldağ, Gök ve İpek, 2015). Gazetelerin haberleri aktarımında politik kamplaşmaların da güçlü bir etkisi olmaktadır (Yaylacı ve Beldağ, 2018). Erdoğan’ın (2019) belirttiği üzere haber seçiminde neyin uygun olduğuna karar vermek, haberi paketleyen profesyonellerin işidir. Bu uygunluk da bireysel, ideolojik, ekonomik vb. çıkarlarla ilişkilidir. Araştırma sonuçları, gazetelerin bazı haberlerde ideolojik eğilimlerini yansıttıklarına yönelik sonuçların elde edildiği bu çalışmayı destekler niteliktedir. Okul müdürlerine ilişkin haberlerde, okul müdürü temsilini olumsuz etkileyebilecek ifadeler en çok yer veren gazetenin Sözcü Gazetesi olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra çalışma grubundaki diğer gazetelere kıyasla Sözcü Gazetesi’nin, haberlerinde politik tutumlarını en çok yansıtan ve okuyucuya aktaran gazete olduğu söylenebilir.

Gazetelerin ideolojik tavırları sadece okul müdürlerinin temsili açısından olumsuz tondaki haberlerde değil, olumlu tondaki haberlere de yansiyabilmektedir. Sendikal örgütlerin, siyasi partilerle olan ilişkileri bilinmektedir. Kamu görevlileri ise çoğunlukla siyasi görüşlerine yakın olan sendikalara üye olmaktadır (Özaydın ve Han, 2014). Buradan hareketle gazeteler, kendi ideolojik veya siyasi eğilimleriyle ortak bir tavır sergileyen sendikaların, haberlere konu olan olaylara ilişkin eylem ve yorumlarına özellikle yer vermektedirler. Araştırmada, okul müdürlerinin sendikal bağlantılarının vurgulandığı haberlerin ise en çok Sözcü ve Sabah gazetelerinde yer aldığı belirlenmiştir. Bu noktada Sözcü Gazetesi'nin genellikle atama/soruşturma kategorisindeki haberlerinde, üyesi olduğu sendika dikkate alındığında gazete ile aynı ideolojik çizgide olduğu düşünülebilecek okul müdürlerinin mağduriyetlerine işaret ettiği ve okurda acıma, öfke vb. duyguları uyandıracak ifadeleri kullandığı görülmektedir. Buna karşın iktidar yakın bir tutum sergileyen Sabah Gazetesi'nin ise, bireysel ve eğitimsel faaliyetler kategorisindeki haberlerinde, politik açıdan ortak görüşleri paylaştığı sendikanın üyesi olan okul müdürlerinin başarılı ve göz dolduran çalışmalarına yer verdiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, Hürriyet ve Türkiye gazetelerinin de olumsuz tondaki haber içeriklerine, Sözcü ve Habertürk gazetelerine kıyasla daha az yer ayırdıkları görülmektedir.

Haber metinlerinde kullanılan görseller ile metinlerde özellikle tercih edilen sentaktik yapıların ve kelime seçimlerinin, gazetelerin ideolojik eğilimlerini yansıttığı ve aynı zamanda haber retoriğini oldukça güçlendirdiği saptanmıştır. Okul müdürlerine yönelik olumlu temsil kategorisindeki bazı haberlerde, çoğunlukla ilgili sendikalara vurgu yapan Sabah ve Sözcü gazeteleri, siyasi eğilimlerini yansıtabilecek görsellere yer verebilmektedirler. Örneğin yandaş sendikadan olan bir okul müdürünün başarılarının veya mağduriyetinin vurgulandığı haberlerde üyesi olduğu sendikanın flaması birçok haberde görsel olarak sunulduğu görülmektedir. Bu haberlerde müdürlerin başarılı eylemleri etken ifadelerle aktarılırken, mağduriyeti söz konusu olduğunda ise edilgen fiiller tercih edilmektedir.

Modern çağ, bir dayatma çağı olarak tanımlanabilir (Aydoğan, 2016). Bu yönüyle toplumlara etkileyip, yönlendirmede çağımızın en etkili araçlardan biri olan gazetelerde, medyanın biçimlendirdiği ve toplumun algıladığı ideal bir okul müdürü tipinin yansıtıldığı görülmektedir. Okul müdürü temsili açısından olumlu olarak değerlendirilen haberlerin söylemi, ataerkil toplumun zihinsel kodlarında yer alan babacan, korumacı, saygın, fedakâr, otoriter, önder, iyi niyetli, yardımsever bir idareci temsilini canlandırmaktadır. Trak (2019), medyanın mesleki kimliklerin temsilinde bir takım görsel metaforları kullanarak, stereotipler oluşturduklarına işaret etmiştir. Örneğin hâkimler için tokmak, çiftçiler için buğday ve doktorlar için stetoskop

---

metaforları kullanılmaktadır. Bu yönüyle gazete haberlerinde tercih edilen görseller incelendiğinde, okul müdürlerinin çoğunlukla takım elbise, çalışma masası ve kalem metaforlarıyla temsil edildikleri görülmektedir. Bu metaforlar değerlendirildiğinde, çoğunlukla iş adamlarının, bankacıların, siyasilerin ve öğretmenlerin tercih ettikleri takım elbise, zihinlerde saygın, bilgili, uzman, güvenilir, zengin vb. özelliklere sahip bir bireyi uyandırmaktadır. Çalışma masası ve kalem metaforlarının ise işinin başında, aktif, çalışkan, kontrollü ve işinin uzmanı olan bireyleri canlandırdığı söylenebilir. Buradan hareketle haber görsellerinde kullanılan metaforlar aracılığıyla çalışkan, güvenilir, uzman ve itibarlı bir okul müdürü çerçevesi çizildiği belirlenmiştir.

Toplumsal anlamda okul müdürlerine yönelik anne-baba, aslan, aile reisi, yönlendirici, koruyucu lider gibi metaforlar (Arpaçay, 2014) söz konusudur. Toplumun okul müdürlerine yönelik kişilik ve mesleki algılarının yol gösterici, örnek, adil, ilkeli, tutarlı, güvenilir, hoşgörülü, baskın, sonuç odaklı, tedbirli, resmi, hırslı, mantıklı, ahlaklı, anlayışlı, planlı ve lider bireyler (Akbaşlı ve Diş, 2019; Karaköse, 2008; Sezer ve Akan, 2018; Yalçın, 2011) olarak şekillenmektedir. Buradan hareketle toplumun beklediği ve biçimlendirdiği ideal okul müdürü tipinin paternalist ve hizmetkâr lider olduğu kabul edilebilir. Erdoğan'a göre (2019), post-modern toplumda medya ile tüketiciler arasında simetrik bir ilişki olduğu varsayılır. Tüketiciler toplumun çoğulcu değerlerini yansıtarak medyayı, kendi tutum ve ilgilerine göre manipüle edebilirler. Buradan hareketle gazetelerde sunulan paternalist ve hizmetkâr okul müdürü temsillerinin, toplumun çoğulcu değerleriyle şekillendiği söylenebilir.

Haberlerin yıllara göre dağılımlarına ilişkin bulgular son 5 yılda, okul müdürlerinin konu edildiği haberlerin en çok 2018 yılında paylaşıldığı, en az haberin ise 2020 yılında paylaşıldığı görülmüştür. 2020 yılında, koronavirüs salgının eğitime ilişkin haberlerin de gündemini değiştirmiştir. Okul içinde kişiler arası etkileşimin neredeyse en çok zayıfladığı pandemi süreci okul yöneticilerinin daha az gündeme geldiği bu sürecin, okul müdürlerine yönelik haberleri de etkilediği düşünülebilir. Ekonomik nedenlerle gazeteler, haberlerde şiddet olaylarına daha çok yer vermektedirler. Bu yönüyle okul müdürleri şiddet olayları açısından genellikle, darp, taciz, istismar vb. olaylarla gündeme gelebilmektedirler. Araştırma sonuçları, okul müdürlerinin daha çok öğrencilerle olan ilişkileri sonucunda dahil oldukları olaylar ile haberlere konu olmaktadır. Okul idaresiyle öğrencilerin, diğer yıllara göre daha az etkileşimde olduğu pandemi döneminde, okullardaki şiddet olaylarının görece azaldığı söylenebilir.

Bulgulara göre okul yöneticilerinin, öğretmenler veya diğer okul personeliyle olan ilişkileri öğrencilere, velilere veya üstlerine kıyasla haberlere daha az yansıdığı görülmektedir. Tezcan Koçer (2014) öğretmenlerin, okul müdürlerine yönelik olumlu algılar geliştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Arpaçay (2014) ise, öğretmenler ile okul müdürleri arasında güçlü iletişim ilişkilerinin olduğunu ifade etmiştir. Buradan hareketle, öğretmenlik geçmişleri de olan okul müdürleri, diğer meslek gruplarına göre öğretmenlere daha yakın olabilirler. Ayrıca okulun tüm paydaşları değerlendirildiğinde, akademik açıdan okul müdürlerine en yakın olanlar, birlikte görev yaptıkları öğretmenlerdir. Bu açılardan, öğretmenler ile okul müdürlerinin birbirlerini anlamaları ve onaylamalarının diğer gruplara göre daha kolay olduğu kabul edilebilir. Okul personeli ile müdür arasındaki ast üst ilişkileri, bu iki grup arasındaki iletişime yön vermektedir. Bu nedenlerle okul müdürleri, birlikte görev yaptıkları öğretmenler ve okul personeliyle olan ilişkileriyle medyada haber değeri taşıyabilecek nitelikteki olaylara daha az konu oldukları düşünülebilir.

### **Sonuç ve Öneriler**

Gazete haberlerinde okul müdürlerinin nasıl temsil edildikleri ve bu temsillerin nasıl algılandığı sorularına yanıt aranan bu araştırmada beş farklı gazetenin internet arşivlerinden yararlanılarak, 2015-2020 yıllarında paylaşılan ve okul müdürlerinin konu edildiği haberler incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre genel anlamda, gazete haberlerinde okul müdürleriyle ilgili daha çok şiddet içerikli haberler (darp/saldırı, taciz, istismar, cinayet), tabloid habercilik anlayışıyla, kısa metinler ve sıra dışı ifadelerle aktarılmıştır. Gazeteler, genellikle haberlerin daha fazla tıklanması amacıyla okurun ilgisini çekebileceğini düşündükleri olayları seçerek, habere dönüştürmektedirler. Bu noktada haber başlıklarında okuyucunun duygusal tepkilerini harekete geçirecek ifadelerin sıklıkla kullanıldığı ve işlenen konuyla şok haber izlenimini uyandırabilecek sunum biçimlerinin tercih edilmektedir. Haber metinlerindeyse vitrin haber anlayışıyla, okuyucuya aktarılan olay veya durumun betimlenerek hikâye edildiği ve sıradan olayların kurgulanarak sıra dışı hale getirildiği görülmektedir. Haber bağlamıyla ilişkili olarak sunulan alt başlıklar, metinler ve görseller, haber retorliğini güçlendirebilecek ve ana başlıkta aktarılan duyguyu destekleyebilecek niteliktedir. Ancak çoğunlukla haber metinlerinin, ana başlıklara kıyasla daha olumlu tonda hazırlandıkları söylenebilir. Buradan hareketle gazete haberlerinin arka planında, ideolojik amaçların veya toplumsal sorumlulukların değil ekonomik kaygıların olduğu yorumu yapılabilir.

Okul müdürü temsili açısından olumsuz tondaki haberlerde, okul müdürleri genellikle “tacizci”, “dayakçı”, “istismarcı” gibi kelimelerle nitelendirilmişlerdir. Okul müdürlerinin kimi

zaman yüz kızartıcı suçlara karşılabiliyor olmaları, eğitimsel, toplumsal ve ahlaki boyutlarıyla çok üzücü bir durum olmasına karşın okul paydaşlarına göre bu olayların, gazeteciler tarafından adeta cımbızla çekilerek habere dönüştürülmeleri, okul müdürlerinin itibarını zedeleyebileceği gibi gazetelerin de güvenilirliğini sarsabilir. Gazetelerin şiddet içeren olayları sürekli gündeme taşıması ve bu davranışları her zaman olduğu gibi eleştiri bombardımanına tutması, suç teşkil eden davranışların dışlanarak tekrarlanma olasılığını düşürmesi beklenilebilir. Buna karşın ticari kaygıların etkisiyle betimlenen, kurgulanan veya hikâye edilen bu olumsuz davranışlar estetik hale getirilebilmektedir. Bu nedenlerle okul müdürlerinin gazetelerde daha çok şiddet içeren haberlere konu olmaları ve bu haberlerin söylemi, diğer eğitim yöneticilerine olumsuz örnekler teşkil edebileceği gibi, toplumun okul ve okul müdürü algılarını da olumsuz etkileyebilecektir.

Okul müdürlerinin alışılmışın dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları, kararları ve uygulamaları genellikle bireysel/eğitimsel faaliyetler kategorisindeki haberlerde, olumlu tonda aktarılabilmektedir. Bu haberlerde okul müdürleri “fedakâr”, “sportmen”, “çalışkan” gibi olumlu ifadelerle nitelendirilmektedirler. Ancak haberlerin söylemi dikkate alındığında, olumlu kategorideki haberlerin ise genellikle ideolojik kaygılarla hazırlandıkları saptanmıştır. Gazeteler, özellikle siyasi veya ideolojik anlamda aynı çizgide oldukları okul müdürlerinin olumlu eylemlerini, okuyucularıyla paylaşmaktadırlar. Okul paydaşlarının, her zaman alışageldik, sıradan davranışlar olarak tanımladıkları olayların veya durumların, gazeteler tarafından kurgulanarak sıra dışı habere dönüştürüldükleri görülmektedir. Ancak okul paydaşlarının görüşleri dikkate alındığında, bu haberlerin olumlu okul müdürü temsili açısından önemli oldukları söylenebilir.

Okul müdürlerine ilişkin haberler bütünsel açıdan değerlendirildiğinde, haberlerde bir ideal okul müdürü kimliğinin inşa edildiği söylenebilir. Araştırma bulguları, toplumun okul müdürlerine yönelik yüksek ahlak, öz veri, bilgelik ve başarı beklentisini ortaya koymaktadır. Bu açılardan medyanın sunduğu ve toplumun algıladığı ideal okul müdürü tipinin paternalist ve hizmetkâr liderler olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, haberlerin internet ortamında ne kadar çok tıklanmalarının ve okuyucuların haber sayfalarında ne kadar çok vakit geçirdiklerinin önem kazandığı yeni iletişim çağında, gazetelerin haber seçimlerinde ve söyleminde ekonomik kaygıların belirleyici olduğu görülmektedir. Buradan hareketle okul müdürlerinin konu edildiği haberlerin, sarsıcı, sıra dışı, sansasyonel, şok haber vb. biçiminde tanımlanabilecek forma dönüştürülerek daha dikkat çekici hale getirildiği saptanmıştır. Bu doğrultuda, okul müdürlerinin yüz kızartıcı suçlarının işlendiği ve

müdürlerin birer suç makinesi gibi temsil edildiği olumsuz tondaki haberler, toplumun nefret, öfke ve hayret duygularını harekete geçirebilecek biçimde aktarılmaktadır. Siyasi eğilimleri dikkate alındığında, haberlerine konu oldukları gazetelerle aynı çizgide oldukları düşünülen okul müdürlerinin, sıradan veya alışageldik davranışlarının yüceltilerek sunulduğu ve adeta birer kahraman olarak temsil edildikleri olumlu tondaki haberler ise, okurda hayret, sevinç ve hayranlık duygularını uyandırabilecek biçimde aktarılmaktadır. Kültürel hafızadan ve toplumsal değerlerden oldukça etkilenen medya, aynı zamanda bu toplumsal birikimin koruyucu ve taşıyıcı olma sorumluluğunu taşımaktadır. Buradan hareketle gazetelerin, okuyucularının beklentilerini karşılayan ve içinde bulunduğu toplumun değerlerini yansıtan ideal bir okul müdürü kimliğini inşa ettikleri söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre, toplumun beklediği ve gazetelerin desteklediği ideal okul müdürü tipinin paternalist ve hizmetkâr liderler olduğu belirlenmiştir.

Medyanın toplum üzerindeki etkisi dikkate alındığında gazeteciler, toplumun fikir ve yaşam dünyasının geliştirilmesi adına önemli sorumluluklar üstlenmektedirler. Gazetecilerin, ekonomik veya ideolojik kaygılardan öte, toplumsal sorumluluklarını dikkate almaları gerekmektedir. Özellikle eğitime ilişkin haberlerde şiddetin kurgulanarak estetize edilmesi yerine, şiddeti dışlayıcı ve önleyici bir söylemin tercih edilmesi önemlidir. Haberlere konu olan olumsuz olayların sorumlusu olanların, neticede bir insan oldukları unutulmamalı ve bu hatalı davranışları mesleki kimlikleriyle ilişkilendirilmemelidir.

Bu araştırmada haftalık satış sayıları yüksek olan ve farklı siyasi eğilimlere sahip ulusal gazetelerden, internet arşivleri kullanışlı olanlar seçilmiştir. Araştırma konusuna ilişkin gelecekte yapılabilecek çalışmalarda, tirajı düşük olan ve farklı yollarla arşivlerine ulaşılabilen ulusal gazeteler ile yerel gazetelerin çalışma grubuna dâhil edilmesi, daha çeşitli verilerin elde edilmesini sağlayacaktır. Araştırmada okul müdürlerinin konu edildiği haberlere, gazetelerin internet arşivlerindeki arama motorlarından yararlanılarak ulaşılmıştır. Bu noktada araştırma konusuyla ilgisi olmayan birçok veriyle karşılaşıldığı için, çalışma grubuna sadece ana başlığında “okul müdürü” ifadesinin geçtiği haberler tercih edilmiştir. Gelecekte yapılabilecek araştırmalarda, okul müdürlerinin konu edildiği tüm haberlere ulaşılabilecek bir veri toplama tekniğinin geliştirilmesi, çalışma alanına katkı sağlayacaktır.

### **Kaynakça**

- Akbaba Altun, S. ve Kirkit, G. (2005). Okul yöneticilerinin basındaki imajı. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 41, 25-46.
- Akbaşı, S. ve Diş, O. (2019). Öğretmen görüşleri doğrultusunda lider okul yöneticilerinin yeterlikleri. Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 2(2), 86-102.
- Aksoyalp, Y. (2010). 21. Yüzyılda Okul Yöneticisinin Niteliği: Öğretim Liderliği. The Journal of SAU Education Faculty, 20, 140-150.
- Arpaçay, A.E. (2014). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ve iletişim becerileri ile öğretmenlerin saygın okul müdürü algısı arasındaki ilişki. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Arslan, A. (2004). Medyanın birey, toplum ve kültür üzerine etkileri. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. ISSN: 1303-5134
- Arslan, Z. (2001). Televizyonda suç söylemi ve ideoloji, hegemonya ve iktidar ilişkisi. (Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Aydoğan, İ. (2016). Doğu-batı paradigması bağlamında değer ve eğitimi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 6(1). 1-8.
- Avcı, N. (1989). Enformasyon toplumu ve eğitim sistemlerine etkileri/Türk eğitim sistemi açısından yakın geleceğin değerlendirilmesi. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Bal, M. (2011). İmaj ve önyargı faktörünün gazete haberlerine etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 201-226.
- Bilecen, N.S. (2010). Bireylerin gazete okuma alışkanlıkları ve motivasyonları kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı çerçevesinde Karadeniz Bölgesinde bir saha araştırması. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bilgin, N. (2014). Sosyal bilimlerde içerik analizi/teknikler ve örnek çalışmalar. Ankara: Siyasal Kitapevi.



- Bursalıoğlu, Z. (1987). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- (2000). Eğitimde yönetimi anlamak sistemi çözümlmek. Ankara: Pegem Akademi.
- (2015). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakmak, F. ve Bilişli, Y. (2019). İdeoloji, söylem ve iletişim çalışmalarında Ruth Wodak. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2), 99-124.
- Çetin, N. (2014). Gazete haberlerinde kimlik inşası: terör haberlerinin sunumu. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çinkır, Ş. ve Kuru Çetin, S. (2010). Öğretmenlerin Okullarda Mesleki Çalışma İlişkileri Hakkındaki Görüşleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16 (3), 353-371.
- Dere, A. (2007). Okul müdürlerinin sorunları ve çözüm önerileri. Değirmen Dergisi, 11. <https://www.memurlar.net/haber/91152/okul-mudurlerinin-sorunlari-ve-cozum-onerileri.html>
- Erdoğan, G. (2007). Ulusal yazılı basında uzman gazetecilik: kültür sanat haberciliğinin ana akım ve fikir gazetelerindeki uygulamaları. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erdoğan, İ. (2019). Medya sosyolojisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Erkılıç, T.A. (2008). Eğitimle ilgili yazılara ilişkin yerel basın üzerinde yapılan bir çözüleme. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(19), 223-234.
- Gökalp, E., Ergül, H. ve Cangöz, İ. (2010). Türkiye'de yoksulluğun ve yoksulların ana akım basında temsili. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 13(1), 145-182.
- Greer, C. (2007). News media, victims and crime. İçinde P. Davies, P. Francis, C. Greer (Ed.), Victims, crime and society: an introduction. (s.20-44).
- Habertürk, "Ankara'da okul müdürü öğrencisinin kafasıyla tahta sildi" (21 Mayıs 2015),
- 
-

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1081169-ankarada-okul-muduru-ogrencisinin-kafasiyla-tahta-sildi>

Habertürk, “Cebeci’den okul müdürüne çini tabak” (2 Temmuz 2015),

<https://m.haberturk.com/kutahya-haberleri-amp/38727433-cebeciden-okul-mudurune-cini-tabak>

Habertürk. “Hademe tacizi iddiasıyla gündeme gelen okulun müdürüne soruşturma” (14 Ocak 2020)

<https://www.haberturk.com/hademe-tacizi-iddiasıyla-gundeme-gelen-okulun-mudurune-sorusturma-2558555>

Habertürk, “Pantolon boyu ölçen müdür açığa alındı” (6 Aralık 2019),

<https://www.haberturk.com/son-dakika-pantolon-boyu-olcen-mudur-aciga-alindi-2546814>

Habertürk, “Öğrencinin yüzüne tekme atan okul müdürüne dava” (13 Şubat 2020),

<https://www.haberturk.com/video/haber/izle/ogrencinin-yuzune-tekme-atan-okul-mudurune-dava/674000>

Hürriyet, “Cebeci’den okul müdürüne çini tabak” (2 Temmuz 2015),

<https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/kutahya/cebeci-den-okul-mudurune-cini-tabak-37137192>

Hürriyet, “Okul müdüründen iğrenç taciz... Açığa alındı” (16 Ocak 2018),

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kiz-ogrenciye-cinsel-tacizle-suclanan-mudur-aciga-alindi-40711863>

Hürriyet, “Son dakika haberi... Pantolon boyu ölçen müdür açığa alındı” (6 Aralık 2019),

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-haberi-pantolon-boyu-olcen-mudur-aciga-alindi-41391054>

Işık, H.H. (2006). Medya ve terör: Kasım 2003 bombalama olaylarının yazılı basında sunumu. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İnce, M. (2018). İnternet haberciliğinde çok tıklanma beklentisi ve tuzak başlıklar. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(2), 298-313.

---

---

- Jansson, H. (2017). Tror vi på den värld vi ser? En undersökning om hur skolan framställs i media. (Degree of Master). Linnaeus University Faculty of Social Sciences Department of Political Science.
- Kara, S. (2011). Tehcirin 93. yılında özür diliyoruz imza kampanyasının basına yansımaları. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Karaköse, T. (2008). Okul müdürlerini itibarlı kılan değerlerin belirlenmesine yönelik nitel bir çalışma. Değerler Eğitimi Dergisi, 16(6). 113-129.
- Kirkit, G. (2004). Eğitim Yöneticilerinin Basındaki Görünümü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köse, H. (2007). Yeni risk tanımlamaları bağlamında küresel medya. Selçuk İletişim, 5(1), 42-51.
- McCaughey, A.L. (1947). School publicity in newspaper. (Master of Education) Boston University School of Education Library. 1-53.DOI: 10.1086/267990
- Mora, N. (2008). Medya, toplum ve haber kaynağı olarak sembolik seçkinler. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 5(1), 2-25.
- Norşenli, N.E. (2015). Haber değeri açısından Türkiye’de basının eğitim konulu haber içeriği. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özaydın, M.M. ve Han, E. (2014). Sendika üyesi kamu görevlilerinin “sendika-siyaset” ilişkilerine yönelik yaklaşımları üzerine bir alan araştırması. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(2), 57-73.
- Özer, Ö. (2011). Haber, söylem, ideoloji. Literatür Yayıncılık. Konya.
- Özonat, F. (2015). Çözüm sürecine ilişkin siyasi haberlerin analizi: 2009-2014. (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Palabıyıkoglu, R., Birçek, İ., Yılmaz, B., Yargıcı, S. ve Gürel, D. (2001). Medyada intihar davranışının sunumu. Kriz Dergisi, 9(2), 11-22.
- Sabah, “Dayakçı müdür gözaltına alındı” (25 Mart 2015),  
<https://www.sabah.com.tr/yasam/dayakci-mudur-gozaltina-alindi-2986316>
- 
-

Sabah, “Tacizci müdürü önceki müdürün güvenlik kamerası yakalattı” (15 Aralık 2016),

<https://www.sabah.com.tr/yasam/tacizci-muduru-onceki-mudurun-guvenlik-kamerasi-yakalatti-3830495>

Sabah, “Öğrencilerin kâbusu müdür tutuklandı” (15 Mayıs 2018),

<https://www.sabah.com.tr/yasam/ogrencilerin-kbusu-mudur-tutuklandi-4303009>

Saltoğlu, E. (2019). Demokratikleşme, küresel eşitsizlik ve insan hakları perspektifiyle suriyeli sığınmacı krizinin Türk yazılı basınında temsili. (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sezer, Ş. ve Akan, D. (2018). Okul müdürlerinin yönetsel özellikleri, kültüre bağlı yönetsel değerleri ve kendilerinden beklenen evrensel liderlik değerleri. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 8(3), 729-737.

Shoemaker, P. J. ve Cohen, A.A. (2006). News around the world: content, practitioners, and the public. Taylor & Francis Group, DOI:10.4324/9780203959091

Shoemaker, P.J. ve Vos, T. (2009). Gatekeeping theory. (1. Edition). Routledge. New York. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203931653>

Sözcü, “Görevden alınan okul müdürleri flaş karar” (11 Şubat 2015),

<https://www.sozcu.com.tr/gorevden-alinan-okul-mudurleri-icin-flas-karar-wp740240>

Sözcü, “Bozüyük’te kadın müdür ile kadın öğretmenin kavgası” (11 Haziran 2016),

<https://www.sozcu.com.tr/bozuyukte-kadin-okul-muduru-ile-kadin-ogretmenin-kavgasi-wp1271517>

Sözcü, “Sosyal medyada hedef gösterilen okul müdürü ilçeyi terk etti” (12 Ocak 2016),

<https://www.sozcu.com.tr/sosyal-medyada-hedef-gosterilen-okul-muduru-ilceyi-terk-etti-wp1040038>

Sözcü, “Atamaları paylaşan müdür görevden alındı!” (11 Nisan 2018),

<https://www.sozcu.com.tr/atamalari-paylasan-mudur-gorevden-alindi-wp2344848>

- Tanrıöver, H. U. (2007). Medya’da kadınların temsil biçimleri. (İçinde S. Alankuş (Ed.) Kadın odaklı habercilik.) s.149-166. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Terkan, B. (2003). Yazılı basında kadın imajı. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 2(4), 149-167.
- Tezcan Koçer, N.A. (2014). İlkokul ve ortaokullarda okul müdüründen kaynaklanan sorun ve çatışmalar. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Trak, E. (2019). İnternet gazeteciliğinde mesleki kimliklerin görsel temsili. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Türkiye, “Okul müdürüne ‘jammer’lı soygun!” (12 Ekim 2018),  
<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/yasam/okul-mudurune-jammerli-soygun-584148>
- Türkiye, “Okul müdürünün odasında öğrencisini dövdü” (24 Şubat 2020),  
<https://www.turkiyegazetesi.com.tr/yasam/okul-mudurunun-odasinda-ogrenciyi-dovdu-683632>
- Utma, S. (2020). İletişim çağında medya ve kültür etkileşimi: “medyatikleşen kültürler”. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(3), 39-52.
- Ünal, A. M. (2018). Yeni sağ politikalar çerçevesinde Türkiye basınındaki eğitim haberciliğine yönelik içeriklerin değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Vona Kurt, E. (2015). Kentsel hareketlerden gezi parkı eylemlerinin yazılı medyada temsili. (Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Yalçın, M. (2011). İlköğretim okullarında okul müdürlerine ilişkin metaforik algılar. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Yaylacı, A. F. ve Beldağ, A. (2018). Değerler eğitimi ve güncel tartışmalar: gazete haberlerine ilişkin bir eleştirel söylem analizi. 8(1). 139-155. Doi: 10.19126/suje.382369
- Yaylacı, A.F., Beldağ, A., Gök, E. ve İpek, C. (2015). Medyanın 5 ilkesinin uygulanması: sınıfta Hayvan Çiftliği’ni izlemek. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 34. 169-193.
- 
-

Yıldız, V. (2019). 15 Temmuz darbe girişiminin Türk yazılı basınındaki söylemi. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Yörük, Ş. (2018). Kadına yönelik şiddet olgusu ve yazılı basında temsili üzerine bir araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi. İzmir.

Yüce, F. ve Çoban, A. (2019). Eğitim ile ilgili yazılar açısından ulusal basının değerlendirilmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(15), 1-15.